

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۱/۱۱/۱۸

عبدالغفور لبوال

توليز او ټولنيز عصبیت

په تاريخ ليکونکيو کې ابن خلدون (ابوزيد عبدالرحمن بن محمد بن خلدون حصرمی) لومړنی يا له لومړنيو څېړونکيو هغه دی، چې پر توليز عصبیت يې ليکل کړي دي.

د (العبر) په مشهوره مقدمه کې د لښکريانو او قبایلي واکمنيو په ټينگښت کې د هغوی د پلويانو يا مخالفينو گټې، واک او غوښتنې د هغه توليز عصبیت لاملونه ښوول شوي، چې پر بنسټ يې واکمني له گواښونو ساتل کيږي هم او رنگيږي هم.

ابن خلدون، چې د ټولنپوهنې بنسټگر پېژندل کيږي هم، يو لامل يې دا دی، چې يوازې د اشخاصو د واک ته رسېدو او بېواکه کېدو کيسې تاريخ نه گڼي، بلکې په هر ډول توليز بدلون و تکامل کې د ټولني، اقتصادي وضعيت او توليز شعور څرنگوالي ته هم پام ساتي.

رانه اوږده نه شي، په افغانستان کې روستيو پېښو يو گډوډ توليز عصبیت د توپان په شان راپورته کړ . ټول خلک په غوسه دي. ټول ټولو ته په قهر دي.

پخوانيو واکمنو، اوسنيو ته او هر هغه چا ته چې دوی فکر کوي د دوی په بدمرغي کې ښکېل ول يا دي . په دا ډول عامه عصبیت کې توروته، اوازې او شایعې چټکې خپريږي او خلک يې مني، ښکځلي، سپکاوی او شخصيتي ترور عاميږي، توليز عقلانيت د قهرجن توپان په دورو کې ورکيږي.

د افغانستان خلکو ټکان ليدلی، همدا اوس وړي دي، ناروغان دي او ژمی پرې راروان دی، د بي امنی او ويرې فضا حاکمه ده، وزگاري، بېوزلي او له يوه مدني وضعيت څخه چټک شاتگ او بېرته راگرځېدل د دوی د عصبیت بنسټي لاملونه دي.

مگر ورو ورو د گډوډ توليز عصبیت توپان کيني، عقلانيت، تشخيص او د پېښو د عواملو پېژندل پيلیږي. په دوهم پړاو کې عصبیت له منځه نه ځي، بلکې قانونمند او عقلاني کيږي.

عقلاني ټوليزه غوسه د بدلون لپاره ولسي ځواک را منځته کولای شي. همدا اوس توليزې رسنۍ په چټکۍ سره لوری بدلوي او د خلکو د گډې غوسې توند توپان د ملي بدمرغي استقامت ته مخه کوي.

په افغانستان کې لږ ځله ولس په گډه داسې غوسه او عصبي شوی دی، يوه بېلگه يې د سکوي اغتشاش پر مهال ليدل شوي ده، چې په نهو مياشتو کې يې د هغه مهال متحجري، مستبدي، شاتگپالي او بېسواده واکمني کمپله ورتوله کړه او بيا تر هغه روسته نږدې نيمه پېړۍ هرڅه آرام شول.

د پاڼو شمېره: له 1 تر 1

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په خپرو لولي